У вошані до віонерів – лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVIII. Ч. 216. TWO SECTIONS (SECTION I) ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СУБОТА, 16-го ЛИСТОПАДА (NOVEMBER) 1971 No. 216. VOL. LXXVIII

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

П'ятниця, 19 листопада 1971

В АМЕРИЦІ

УРЯДОВА КОМІСІЯ ЦІН НАДАЛА ПРАВО автомобілевій компанії „Амерікен Моторс" підвищити ціну авт 1972 року на 2,5 відсотка. Ця ж Комісія сповістила, що прохання компартії „Форд" про підвищення цін на авта на 2% буде швидко разглянене, але від ще іншого автомобілевого продуцента, „Крайслер", Комісія Цін зажадала докладних вияснень, чому б авта тієї компанії мале коштувати в 1972 році аж на 5,9% дорожче, ніж тепер.

ПРИЗНАЧЕНИЙ ПРЕЗИДЕНТОМ НІКСОНОМ на секретаря сільського господарства д-р Ірл Бутц виступив перед Сенатською Комісією з заявою, що він докладатиме зусиль, щоб розв'язати сільсько - господарські проблеми в країні та зберегти земельні родинні господарства. Однак, серед членів Сенатської Комісії знайшлися критики д-ра Ірла Бутца, яких він не зміг переконати. Вони вважають, що д-р Бутц є речником великого сільсько - господарського бизнесу.

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОСМІЧНИЙ КОРАБЕЛЬ „Марінер 9" продожує кружляти довкола пляпети Марс, надсилаючи дедалі то кращі фотознімки. Хоча на Марсі все ще триває велика пилова буря, однак на полюсі і в деяких інших районах наступили просвітлення й видко добре поверхню. Інші прилади з „Марінера 9" передали, що в одному місці на Марсі з незрозумілих причин чомусь дуже підвищилась температура.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ ВИКОРИСТОВУЄ АМЕРИКАНСЬКИЙ науковий прилад, встановлений на Місяці, рефлектор, що відбиває проміння й пересилає їх на Землю. Той рефлектор був заінстальований цього року американською залогою з космічного корабля „Аполло-15". СССР використав рефлектор, щоб виміряти віддаль між Землею і Місяцем і мати якнайточніші про це дані.

ВІДОМИЙ ФРАНЦУЗЬКИЙ МАЛЯР - МОДЕРНІСТ М. Шаґал перебуває в Ню Йорку. Він перестудився й нікуди не може виходити. Довідавшись, що один житель має його стару картину, Шаґал хотів її відкупити, потім запропонував три свої нові — в обмін за ту стару, мальовану з 30 років тому, але власник картини відмовився її продати. Таким чином, Шаґал не зміг купити Шаґала.

У СВІТІ

БРИТІЙСЬКИЙ УРЯД ЗАПОВІВ рішучу боротьбу проти „вбивників" у Північній Ірляндії, маючи на думці членів підпільної Ірляндської Армії, яка терором і саботажами бореться проти тамошнього протестантського режиму та британського війська, висланого до Північної Ірляндії у допомогу автономному урядові. В цій справі британський міністер внутрішніх справ Реджінальд Мавдлінґ промовляв і відповідав на запити в палаті громад. Він заявив, що хто бореться терором і насильством, той в очах закону є злочинцем.

ПОЛЬСЬКИЙ КАРДИНАЛ СТЕФАН ВИШИНСЬКИЙ ВЕРНУВСЯ з Риму, де був на Світовому Синоді єпископів, до Варшави, де привітав його, між іншими духовниками, також ватиканський архиєпископ Агустіно Касаролі, який прибув кілька днів тому до Варшави для покращання взаємин між Апостольською Столицею і польським комуністичним урядом.

У БРИТІЙСЬКІЙ ПАРТІЇ ПРАЦІ ІСНУЄ далі поділ на прихильників і противників приступлення Британії до Европейської Економічної Спільноти. Але Рой Дженкінс, колишній соціялістичний канцлер скарбу, який всупереч становищу більшости своїх однопартійних колеґ в палаті громад голосував за приступлення, переміг у виборах заступника голови партії, кол. прем'єра Гаролда Вілсона, 140 голосами проти 126. Гаролд Вілсон є тепер проти приступлення до ЕЕспільноти, але його позиція в цій справі тому слаба, що коли він був прем'єром — то боронив користі з приступлення туди і старався за нього.

ІЗРАЇЛЬ ОФІЦІЙНО ПОВІДОМИВ генерального секретаря Об'єднаних Націй, що він, Ізраїль, не погоджується на прийняту Радою Безпеки ОН резолюцію про вислання до Ізраїлю обсерваторів, які ствердили б, чи і наскільки ізраїльський уряд змінює національний характер окупованої Ізраїлем в 1967 році арабської частини Єрусалиму. Таким чином Ізраїль відмовився впустити до себе місію, зложену з делеґатів Арґентини, Італії і Сієрра Леоне.

СОВЄТСЬКА АМБАСАДА В ОБ'ЄДНАСИХ НАЦІЯХ НЕ ПОГОДИЛАСЯ, щоб на даху її 12-поверхового будинку в Мангеттені у Ню Йорку поліція поставила сторожу. Після того, як 20 жовтня ц. р. один снайпер стріляв до вікон того будинку з протилежного вікна, нюйоркська поліція скріпила охорону совєтської амбасади. Большевики самі цього домагалися, проте обмежили охоронні заходи поліції.

КОМУНІСТИЧНІ ВІЙСЬКА У КАМБОДЖІ ПІДСУНУЛИСЬ під саму столицю Пномпень. 17 листопада державне військо звело сутичку з ворожим з'єднанням на передмістях Пномпеню, за 10 миль від центру. У тому бою взяли участь також американські гелікоптери з гарматами, але ворог окопався так гибоко, що ті гарматки не вчинили йому великого лиха.

Президент Ніксон реформує розвідчі органи ЗСА

Вашингтон. — З Білого Дому повідомили, що президент Ричард Ніксон розпочав певну реформу в діяльності Центральної Розвідчої Агенції, СіАйЕй. Зокрема директор тієї Агенції Ричард Гелмс дістав тепер доручення провадити більш широкий нагляд над працею розвідки. Щоб виконувати це нове доручення, Р. Гелмс передасть іншим співробітникам частину своїх обов'язків. Р. Гелмс буде відтепер відповідальним за загальнокрайову розвідку, її плянування та збирання інформацій. При Крайовій Раді Безпеки буде створено Комісію Розвідки. Цією Комісією керуватиме Генрі Кіссінджер, дорадник президента Ніксона в справах безпеки країни. До тієї Комісії Розвідки ввійдуть також Р. Гелмс від СіАйЕй, Генеральний Прокуратор, заступник державного секретаря та ін. В самій Крайовій Раді Безпеки буде створена окрема група, що відповідатиме за перегляд і оцінку розвідчих матеріялів, і під наглядом Ради працюватиме Криптологічна Команда, яка займається розшифровуванням таємних кодів. Деякі зміни відбудуться й у військовій розвідці. Всі вони скеровані на покращання діяльности розвідчих органів ЗСА.

У 50-РІЧЧЯ БАЗАРУ

ЕПІТАФІЯ НА МОГИЛУ 359 ЛИЦАРІВ

Вкраїна нам звеліла, і пішли,
І впали тут ми, вірні заповіту
Батьків своїх. О, хто б ви не були,
Підіть скажіть про нашу долю світу.

Хай знає брат, хай знає гужинець ,
Хай знає друг, і ворог хай погує,
Що марний наш і страдницький кінець
Змагань святих за волю не вгамує.

Бо ми живем. Могутні і страшні
В серцях і пам'яті коханого народу
Воскреснемо в прийдешні слушні дні
І крикнемо — „За правду і свободу".

І вдарить меґ, знов шабля задзвенить,
І встане край змарнілий від насили.
Ідіть же, світ широкий сповістіть,
Що гуєте із нашої могили.

Хай знає брат, що тягне ще ярмо,
Хай знає друг, і ворог хай погує,
Що тільки тілом тут ми лежимо,
А дух незборний Волю скрізь гатує.

Микола БИТИНСЬКИЙ
21 листопада 1922 року

Сенатська комісія зменшила бюджет оборони на 3,3 більйона долярів

Вашингтон. — Сенатська бюджетова комісія вирішила — у висліді своїх дебат у четвер 18 листопада ц. р. — зменшити запропонований Урядом през. Ніксона бюджет оборони на 3,3 більйона долярів. Водночас із цим ця ж сама комісія відкинула 14 голосами проти 10 додаток до цього законопроєкту з вимогою, що Президент ЗСА не має права вживати асиґнувань із бюджету на продовжування воєних дій у В'єтнамі, за винятком тільки евентуальних коштів виведення американських військ з В'єтнаму. Справа цього скорочення оборoного бюджету, як і вимоги обмежити уповноваження Президента у видаткуванні на війну у В'єтнамі, буде ще дискутована на пленумі Сенату найближчими днями. Подібна вимога була додана Сенатом, згідно з пропозицією сен. Менсфільда, до схваленого і підписаного вже през. Ніксоном законопроєкту про асиґнування суми 21.4 більйона долярів на продукцію зброї й досліди в ділянці озброєня, але ж президент Ніксон заявив, що він буде дотримуватися цієї вимоги у здійснюванні своєї політики. Президента підтримав щодо цього провідник республіканців у Сенаті сен. Гю Скотт, стверджуючи, що Президент має право, як голова Уряду зігнорувати таку вимогу. Деякі з ліберальних сенаторів намагаються представити цю заяву Президента, як вияв його неуваги й іґнорування Сенату.

Пропонують вивести 60 000 американських вояків з Европи

Вашингтон. — Несподівано для Уряду сенатська Бюджетова Комісія прийняла в четвер 18 листопада 14 голосами проти 13 постанову, що до 15 червня 1972 року мають бути відкликані з Европи 60.000 американських вояків, залишивши там ще 250.000. Прийняття додатку про відкликання військ з Европи заскочило Уряд Державний секретар Віллім Роджерс і секретар оборони Мелвін Лерд натаврували ту постанову, як таку, яка погіршує шанси переговорів з Совєтами про обопільне пропорційне зменшення військ у Середущій Европі. Уряд сподівається, на пленумі Сенату той додаток буде скреслений. Голова демократичної більшости в Сенаті Майкел Менсфілд від років постійно і вперто бореться за відкликання американських військ з Европи, виходячи з засновку, що за оборону Західньої Европи в першу чергу відповідальні західньо-европейські держави.

Конґрес ЗСА продовжив закордонну допомогу до 8 грудня

Вашингтон. — Палатно-сенатська комісія вирішила в четвер 18 листопада ц. р. продовжити уповноваження Уряду у здійснюванні допомоги для закордону до дня 8 грудня ц. р. Рішення комісії було компромісовим, тобто узгідненям двох дат — 1 грудня, що її пропонував Сенат, і пропонованої Палатою Репрезентантів дати 15 грудня ц. р., тобто дня закінчення теперішньої сесії Конґресу. Прийнятий комісією компроміс був затверджений Палатою Репрезентантів цього ж дня 344 голосами проти 26 і кілька годин пізніше затвердив його також і Сенат. Якщо йде про суму видаткувань на закордонну допомогу, то конференція погодилася на пропоновану Сенатом загальну суму у висоті 2.68 більйона долярів на час продовженої дійсности програми закордонної допомоги. Сама ж Палата Репрезентантів, 269 голосами проти 115, вирішила відновити розгляд законопроєкту про закордонну допомогу в сумі 3.4 більйона долярів, що був схвалений нею вже 3 серпня ц. р. і відкинений Сенатом 29 жовтня ц. р., і передати його на поновний розгляд і вирішення Сенату. Дальше засідання палатно-сенатської комісії конференції в цих справах було призначене на суботу по полудні. Сенатор Фулбрайт, голова сенатської комісії закордоних взаємин назвав це рішення Палати Репрезентантів „б е зпрецедентним".

В СЕНАТІ ВІДБУВАЄТЬСЯ БОРОТЬБА ЩОДО ФІНАНСУВАННЯ ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ

Вашингтон. — У Сенаті триває боротьба між сенаторами-демократами і республіканською меншістю відносно фінансування наступних президентських виборів. Демократи вважають, що наступна виборча кампанія повинна мати фінансову підтримку з федеральних фондів, і вони були певні своєї перемоги, бо голосування виявило 49 голосів „за", а „проти" — 46. Однак, сенатори-республіканці виступили одностайно проти такого пляну, вносячи впродовж семи годин різні поправки, додатки тощо. Врешті-решт республіканські сенатори відмовилися від остаточного голосування, і так справа залишилася невирішеною. Демократична більшість у Сенаті бажає, щоб пожертви на виборчу кампанію можна було відраховувати від податків, але сенатори-республіканці не підтримують і такої пропозиції.

Комуністичний Китай перевів новий штучний атомовий вибух

Вашингтон. — Американська державна Комісія Атомової Енерґії виявила, що вночі з 18 на 19 листопада ц. р. східньо-американського часу Комуністичний Китай перевів на своїх полях Лоп Нор в північно-західній частині своєї території новий експериментальний вибух атомової енерґії, при чому теперішній експеримент буцімто зближений своєю силою 20.000 тонн ТНТ до першого експерименту з 1964 року. Сила 20.000 тонн ТНТ рівняється приблизно американським атомовим бомбам, скиненим на Гірошіму й Наґасакі в 1945 році. Минулорічний китайський експеримент з 14 жовтня 1970 розрядив атомову енерґію силою три мільйони тонн ТНТ. Американські фахівці твердять, що китайські комуністи вже випродукували ракети на середню віддаль з атомовими „головками" і недалекий час, коли вони розпоряджатимуть м і жконтинентальними атомовими ракетами. Теперішній вибух був 12-м з черги за останніх сім років. Коментатори припускають, що китайські комуністи пляново стримались з цим атомовим експериментом до часу, поки буде вирішена справа їхнього членства в Об'єднаних Націях.

Засідання Паризької конференції про В'єтнам тривало півтори години

Париж. — 136-те з черги засідання Паризької конференції про В'єтнам, яке відбулося в четвер 18 листопада ц. р., тривало всього одну годину і 32 хвилини і було найкоротшим за всю ту конференцію, яка триває вже три роки, не принісши ніякої позитивної користи. Голова американської делеґації Віллім Портер обмежився до к о р о т е н ь к о г о ствердження, що „ми з'ясували наше становище, чекаємо конструктивної відповіді і тому не маємо що більше говорити". Голова північно - в'єтнамської делеґації Хуан Туї, який повернувся на засідання після двомісячної відсутности, заявив, що одинокою базою для замирення є „сім пунктів", що їх пред'явила була делеґатка В'єтконґу. До кількох хвилин обмежив свій виступ також представник Південного В'єтнаму. В пізнішій зустрічі з журналістами речник американської делеґації Стівен Ледоґар ствердив, що дальший процес в'єтнамізації, яка вможливлює ведення оборонної війни південно-в'єтнамським військам, залежить від того, чи Північний В'єтнам і В'єтконґ захочуть пошукати замирення за конференційним столом. 25 ц. м. засідання не буде з уваги на День Подяки.

Індія відкидає посередництво ОН у свому спорі з Пакістаном

Об'єднані Нації. — Індійський прем'єр Індіра Ґанді надіслала обширного листа генеральному секретареві Об'єднаних Націй У Тантові, в якому дякує йому за його готовість посередничити щодо замирення з Пакістаном, але відкидає це посередництво, заявивши, що куди краще буде, коли він, У Тант, причиниться до припинення громадянської війни у Східньому Пакістані. Індіра Ґанді висловлюється проти звужування проблеми до індійсько - пакістантського конфлікту. Насправді, твердить вона, це внутрішня пакістантська проблема, бо режим терору та воєнних репресій, застосованих пакістанською державною армією проти бенґальських автономістів у Східньому Пакістані, створив той конфлікт. Індія твердить, що із Східнього Пакістану втекло до Індії вже понад 9 мільйонів людей, Пакістан оцінює те число на понад два мільйони. Індіра Ґанді подає суґестію, що першим кроком політичного замиреня у Східньому Пакістані було б звільнення арештованого в березні ц. р. лідера східніх пакістанців Шеіха Муїбура Рахмана, доля якого не відома. Індіра Ґанді закидає У Тантові, що він хоче зберегти при владі військовий режим у Пакістані.

СОВЄТИ ПЕРЕСЛАЛИ РАКЕТИ ЄГИПТОВІ

Каїро. — Західні обсерватори ствердили, що в останніх двох тижнях Совєти доставили Єгиптові певне — ближче невідоме число бомбовиків, з яких кожний має по дві ракети „з повітря на землю". Американські хахівці твердили ще недавно, що балянс сил на Близькому Сході не нарушений і що Ізраїль все одно має мілітарну перевагу, тому ЗСА відмовлялися продати Ізраїлеві дальші бомбовики. Можливо, що тепер становище Америки зміниться.

У Швеції почав виходити бюлетень „Дет Фріа Украіна"

Стокгольм. — Група молодих шведських антикомуністів почала випускати неперіодичний бюлетень під назвою "Det Fria Ukraina", себто „Вільна Україна". Матеріяли для тієї групи, яка назвала себе „Приятелі України", постачають з джерел Організацій Українського Визвольного Фронту. Перше число цього бюлетеню шведською мовою було опубліковане в червні, після нього вийшли ще два числа. Редактором бюлетеню є Бертіл Гаґман, молодий шведський журналіст. На сторінках бюлетеню „Вільна Україна" подається інформації як про український народ, так і про його сучасний спротив московсько-большевицькому окупантові. Одна із статтей присвячена молодому історикові Валентинові Морозові, під наг. „Валентин Мороз — символ боротьби за незалежність України". В бюлетені публікуються також короткі рецензії на англомовні українські видання, як "Ukrainian Review", на книжку В. Бейлі „Поневолені Нації" та ін. „Шлях Перемоги", „Українець в Австралії" та ін. українські газети за кордоном подали адресу редакції бюлетеню для привіту редакції і контакту зацікавлених. Писати можна англійською мовою: Mr. Bertil Haegman, "Det Fria Ukraina", Manstigen 9, 710 50 Stora, Sweden.

Українці були господарями Конґресу Братських Союзів Нової Англії

д-р Анна Чопик

Бостон (І. Т.)—Дня 13-го листопада відбувся тут 47-ий Конґрес Братських Союзів Нової Англії, що об'єднує представників 32-ох союзів включно, із УНСоюзом. Цьогорічний Конґрес був тим замітний, що був під керівництвом д-р Анни Чопик, головної радної УНС як уступаючої президентки Конґресу та захопив делеґатів виступом української групи танцюристів, під керівництвом п. І. Борешка, студента і ветерана В'єтнамської війни, та студентки О. Бегадиґи, яка керувала хоровими точками.

Український Народний Союз офіційно заступали проф. Іван Телюк, заступник головного предсідника, адвокат д-р Анна Чопик, головна радна і Анна Ремик—секретарка 238 Відділу УНС з Бостону. Проф. І. Телюк працював в резолюційній комісії а д-р А. Чопик і А. Ремик залишились надалі членами Головної Управи Конґресу. В часі нарад, крім звітів уступаючої Управи і вибір нової, виголошено три цікаві реферати: Брикман з Департаменту Соц. Забезпечення „ Напрямки Соціяльного Забезпечення" — Р. Гокс, репортер медичної ділянки газети „Ґлоб" з Бостону: „Медичні Кошта" і Ловстист із шкоцького Брацького Союзу: „Методи Приєднування Членів". Одною із важливих спрв в часі Конґресу була проблема молоді і можливість оподаткування братських організацій. На закінчення Конґресу, що відбулося в готелі Ленокс, був бенкет, в якому взяли участь від українців парох католицької церкви в Бостоні о. Степан Чомко і делегати місцевих Відділів УНС: Відділ 238 репрезентували: Анна і Михайло Ремик, Василь і Марія Міґован, та Петро Мороз із дружиною. Від. 307: Дмитро і Ярослава Галонзки та Дмитро Мельник. Від. 374: Володимир Федорів з дружиною та Володимир і Анна Гетьманські.

Атракцією вечора був виступ згаданої танцювальної групи СУМА, що було свого рода відповіддю на турботи нарад: де є молодь? Українці Бостону наче вказали іншим національним групам, що наша молодь продовжує і розвиває культурні надбання свого народу.

У Женеві помер один із найстаріших українських журналістів Микола Троцький — М. Данько

Женева. — Ще в суботу 6 листопада ц.р. тут помер на 88-ому році життя видатний український журналіст, співробітник багатьох газет і журанлів на рідних землях і на еміґрації, в тому числі також „Свободи", Микола Троцький, відомий під псевдонімом М. Данько і згодом, як письменник, під псевдонімом М. Брадович. Покійний, народжений 1883 р. у Луцьку на Волині в сім'ї судді, був членом Української Соціял-Демократичної Партії і переслідуваний царською поліцією виїхав з 1909 р. за кордон. Поселившись спочатку у Відні, розгорнув широку публіцистичну й інформаційну працю. Під час першої світової війни був членом Союзу Визволення України і співробітником його періодичних і книжкових видань і в 1920 році був секретарем українського посольства у Відні. У двадцятих і тридцятих роках працював в Українському Інформаційному Бюрі в Женеві і співробітничав звідти під псевдонімом М. Данько у львівському щоденнику „Діло", в „Новому Часі" та в американській „Свободі"; з 1931 р. був редактором німецького часопису "Die Völkerbrücke". Свою публіцистичну і журналістичну працю продовжував під час другої світової війни, співпрацюючи в українських газетах у Німеччині і після війни з 1951 року у філядельфійській „Америці" та у „Віснику" ООЧСУ. З того часу опублікував низку інформативних брошур і публіцистичних праць українською і німецькою мовами, як також дві повісті „На Москву" (1951) та „Ідея і чин" (1958). З публіцистичних праць сл.п. М. Троцького важливіша „Держава без нації" (1952 р.). Похоронено Покійного поруч тлінних останків його дружини Юлії на женевському цвинтарі св. Юрія Переможця. Похоронні обряди провів о. шамб. Мирослав Марусин.

Канадійське Об'єднання Українських Письменників „Слово" очолив Ю. Стефаник

Торонто (В.Л.). — У висліді відбутих тут в четвер 4 листопада ц.р. установчих Зборів Канадійського Об'єднання Українських Письменників „Слово", водночас із його заснуванням була обрана Управа, що її очолив літературознавець і критик з Едмонтону Юрій Стефаник, син Василя Стефаника. У зборах, що відбулися за попереднім порозумінням з письменниками і літературознавцями в Оттаві, Вініпеґу, Едмонтоні та Ванкувері, взяло участь 11 письменників, які в більшості були вже членами об'єднання письменників „Слово" у ЗСА, голова Об'єднання Письменників „Слово" проф. Гр. Костюк з Ню Йорку і заступник голови мґр Юрій Стефаник з Едмонтону. Зборами проводив В. Софронів-Левицький, секретарювала Лідія Палій.

Перше Об'єднання українських письменників „Слово" було засноване в 1957 році в Ню Йорку, гуртуючи письменників також з-поза Америки. Досі усамостійнилися вже дві організаційні репліки „Слова", а саме в Европі та в Австралії.

Юрій Стефаник привітав приявного на зборах голову „Слова" з Ню Йорку проф. Гр. Костюка і пояснив мету заснування окремого Канадійського об'єднання. В основі цього проєкту лежить потреба тіснішої внутрішньої зорганізованости українських письменників у Канаді, як теж зріст зацікавлення канадійських урядових чинників культурами поодиноких національних меншин у Канаді, що може дати добрі можливості для видавничої діяльности оригінальних українських творів наших письменників у Канаді, як теж видання перекладів українських творів англійською мовою.

Проф. Гр. Костюк визнав

(Продовження на стор. 3-ій)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $18.00, на пів року — $9.50, на 3 місяці — $5.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Символ геройства і незламности

У жовтні - листопаді цього року сповнилося п'ятдесят років з часу останнього збройного виступу Армії Української Народної Республіки відомого під назвою Другий Зимовий Похід, що його дехто визначає для відрізнення від Першого Зимового Походу, який відбувся в грудні 1919 — травні 1920 року, як Льодовий. Закінчився Другий Зимовий Похід боєм і поразкою під селом Малі Міньки, поблизу містечка Базару і геройською смертю 359 вояків і старшин із бойових з'єднань цього походу в дні 21 листопада 1921 року.

Другий Зимовий Похід був започаткований уже після того, як Україну окупували московські большевики, в час, коли в Україні почала встановлятися совєтська влада, що й було причиною широко розгорнутого збройного повстанського руху проти червоних наїзників з півночі. З метою скоординувати й очолити ввесь спонтанний рух і привести до повалення совєтського режиму й викинення большевиків з України була зорганізована з-поміж добровільців — інтернованих у Польщі вояків Армії УНР — Українська Повстанська Армія. Двома групами — Волинською і Подільською, що ними командували ген. Ю. Тютюнник, полк. М. Палій - Сидорянський, а згодом полк. Ч. Чорний, повстанські з'єднання вийшли в похід в Україну. Обом групам вдалося пройти з успішними боями на Київщину, звідки Подільська група пробилася знову на захід, а Волинська була оточена большевицькими загонами під Базаром, де більшість вояків і старшин потрапила до полону. 359 вояків і старшин розстріляно, 84 передано для „слідства" органам кривавої Че-Ка. Поставлені на розстріл учасники Другого Зимового Походу мужньо й одностайно, стоячи в обличчі смерти, відкинули большевицьку пропозицію помилування за ціну зради ідеалів УНР.

В історії українських Визвольних Змагань трагічна смерть 359 під Базаром, як і геройський бій трьох сотень українського юнацтва — тих, що загинули під Крутами, залишилися символом української незалежности, боротьби за визволення й державну незалежність України. Тому всі українські патріоти, зокрема українська молодь в усьому світі схиляються з глибокою пошаною перед світлою пам'яттю героїв і з твердою вірою, що їх жертва не залишилася даремною.

Торгівля з Совєтами

Британський прем'єр з першої світової війни і Версальської конференції, Дейвід Ллойд Джордж, відповів у Палаті Громад критикам нав'язання зв'язків з новими у Москві червоними володарями, що торгувати можна навіть з канібалами. Відтоді торгівля західніх країн з Совєтами прийняла вже такі розміри, що властиво відліт до Совєтського Союзу 10-членної американської делегації під проводом секретаря торгівлі Моріса Стенса не породжує здивування. Все ж це дальший крок на шляху, над яким Ніксон вивісив гасло „від конфронтації до пертрактацій" . . .

Американсько - совєтська торгівля відбувалась дотепер — на тлі велетенських економічних ресурсів обох тих держав — у досить скромних розмірах, в минулому році не переступивши 200 мільйонів дол. Совєти щойно в цьому році закупили в ЗСА зерна на 140 мільйонів дол., бо воліли спроваджувати збіжжя чи готову муку з Канади, вказуючи на дві перешкоди жвавішому товарообмінові з Америкою: нехіть американського Уряду ґарантувати Москві довготерміновий кредит і наполягання Америки, щоб Москва перевозила закуплені у неї товари американськими кораблями з їх високими тарифами. Коли совєтський міністер закордонної торгівлі Патолічев запросив Стенса, то зробив це в надії, що ЗСА готові признати Совєтам формулу „найбільшого упривілеювання", яка зобов'язує в торгівлі між заприязненими країнами. ЗСА мають аж надто оправдані причини, чому дотепер такої формули Москві не признали: Совєти зламали всі свої обіцянки, пов'язані з визнанням їх у 1933 р., і вони прийняли від ЗСА в другій світовій війні допомогу за законом про „позику та оренду", яка врятувала її від загину, але й досі ні сотика з тієї більйонової допомоги не звернули.

Тепер Совєти спрагнені кількабільйонових інвестицій від Америки для експлуатації сибірської міді. Цей плян манить американський бизнесовий світ. Але залишається актуальним турботливий запит: чи Москва не витягне знову всіх користей із торгівлі з Америкою для фінансування своїх п'ятирічок, які на перше місце ставлять зброєння, і фінансують підривні дії в усіх частинах світу, включно з Америкою, приготовляючи „угроблення" вільного світу?!

Ген. М. Крат

БАЗАР

(У 50-ті роковини розстрілу 359)

Згадується Збруч. Маленька річка, що так довго була символом поділу соборної України. І згадується все те, що було зв'язане з цією коротенькою назвою в житті нашого покоління. Згадується весна 1919 року, коли над Збручем, фронтом на схід, стояли такі невеличкі числом, але міцні духом частини армії Української Народної Республіки. Вони були такі самітні. Так, на рідній землі самітні, бо навіть свій нарід, за кращу долю якого велася ось уже другий рік боротьба, не розумів своїх лицарів. Так було, — ніде правди діти. Вони стояли проти Москви, а за ними гриміли гармати протипольського фронту під Львовом.

Ожив Збруч уліті. Галицька Армія йшла на схід допомагати наддніпрянцям здобувати Київ. Минула осінь, зима, настало знову літо. Літо 1920 року, коли над Збручем знову загуркотіли воєнні громи, і 21 листопада 1920 року наша Армія переходила Збруч на захід, щоб скласти зброю перед недавнім союзником.

А несповна рік після того знявся над Збручем надзвичайний рух: обдерті, без плащів, загорнувшись коцами та міцками, ноги в личаках, збираються над Збручем якісь люди. Хто це? Може то втікачі з совєтського „раю"? Ні, це знову старі знайомі Збруча, — це українські вояки, що зібралися сюди з далеких польських таборів інтернованих. Вони збираються тут, щоб знову йти походом в Україну, де їх, як думалося, жде ввесь нарід, де з їхньою появою вибухне всенародне повстання, і тоді „встане Україна".

П'ята українсько - московська війна, що її москалі зневажливо звуть „гражданською", аби знецінити боротьбу за волю й державність, скінчилася Другим Зимовим Походом і трагедією під Базаром.

Події ці загальновідомі, але й загально забуті. А все ж пошана до пам'яті полягли і замучених вимагає згадки про героїв бодай у 50-ту річницю їхньої смерти. А при цьому треба вклонитися перед уже нечисленними, ще живими учасниками того походу. Вшануєте їх, полягли і ще живих, коли зрозумієте, що вони вміли боротись у таких обставинах, яких не знає історія воєн всіх часів і всіх народів.

Українська Повстанча Армія 1921 року, мавши одну рушницю на двох козаків, зіпсуті кулемети на возах, запряжених волами, з кіннотою без коней, артилерією без гармат ішла в Україну, де Москва зібрала п'ятнадцять піхотних дивізій, кінний корпус і знайому з минулих боїв кінноту Котовського.

Так, два роки перед тим із Чотирикутника Смерти, 6 грудня 1919 року йшла в перший Зимовий Похід наша Армія. Але тоді на території України змагалися червоні орди з білими, і цю ситуацію вміло використав геніяльний командарм — ген.-полк. Михайло Омелянович-Павленко. Армія УНР закінчила п'ятимісячний марш у запіллі ворога переможно, вщент розгромивши XIV совєтську армію.

Коли ішла на схід із Польщі Українська Повстанча Армія 1921 року, вже вся Україна була окупована Москвою, яка без перешкод, на очах цілого світу, знущалася з нашої безборонної батьківщини.

Обставини 1919 і 1921 років були зовсім відмінні. І тому героїзм учасників Другого Походу — безприкладний.

У листопаді 1920 року ми опинилися за дротами, в таборах інтернованих. І в тих таборах у злиднях мріяли про поворот додому, бо там тоді боролося самотужки, вже не мавши своєї переможеної в нерівному бою армії, наше селянство.

Роки 1920 і 1921 відзначилися на Східній Україні виразним зростом нації, що старалася здійснити фальшиве нібито визнання Москвою державности під фірмою Української Радянської Соціялістичної Республіки. Але Москва всякими засобами перешкоджала українському відродженню. Тут і там аранжували большевики політичні процеси, але на ділі без суду в катівнях Че-Ка розстрілювали тисячі українських інтеліґентів і селян. Грабували народне господарство. В реакції — скрізь вибухали селянські повстання. Голод 1921 року на півдні України, спричинений засухою та неврожаєм, Москва використовувала для здавлення селянського спротиву. Вона скеровувала в Україну десятки тисяч голодних з-над Волги, „викачувала" решту зерна з голодуючих областей України.

Наша еміграція в Польщі вважала, що така політика Москви неминуче викличе всенародне повстання. До екзильного уряду в Тарнові у Західній Галичині прибула учениця гімназії з с. Веселих Тернів на Січеславщині, Віра Бабенко, і принесла відомості про організацію повстання, що мало вибухнути в кінці літа 1921 року. Польські політичні кола нібито готувалися до нової війни з Москвою і нібито погоджувалися на повернення зброї нашій інтернованій армії та на її марш в Україну. Козацтво рвалося в Україну на з'єднання з повстанцями.

В таких обставинах Головний Отаман згодився на формування Повстанської Армії з охотників переважно з 3-ої, 4-ої та 6-ої дивізій. Одяг, зброю та взуття для армії мали дати поляки. Досвідчений партизан, ген.-хор. Юрій Тютюнник став командармом.

Але большевики через своїх аґентів у Тарнові та Львові докладно знали про все, що діється в Україні та за кордоном. В червні 1921 року почалося нищення повстанчих осередків. Тоді в страшних муках згинули Віра Бабенко, поет Григорій Чупринка, один із чільних організаторів повстання, та багато незнаних історії патріотів. Чомусь про Віру Бабенко, про цю героїчну дівчину, мало або й зовсім не згадують наші навіть жіночі організації.

Ген. Тютюнник уже в серпні вирішив негайно рушити в Україну, але поляки не дали своєчасно зброї й погодилися випустити за кордон тільки 1.000 вояків. Насправді Польща не хотіла допомогти Україні, а мала намір тільки лякати большевиків перспективами заворушень, бо сусід, ослаблений безладдям, менше страшний та небезпечний. Тільки в кінці жовтня почався Другий Зимовий Похід силами коло 1.300 вояків.

Перед виступом ген. Тютюнник знаючи про знищення повстанських гнізд, пропонував старшині й козацтву вертатися до таборів, але наші вояки, діставши до рук зброю, вже не хотіли її випустити.

Два тижні відбувався цей марш, що своїм героїзмом перевищує все, що будь-коли записано в історії. Бо був колись героїчний марш греків із Персії — „Анабазіс", були марші різних військ на з'єднання з іншими для виходу з оточення, але ніколи ще історія не занотувала, щоб 1.300 обідраних, голодних вояків в личаках замість чобіт, ішли на зустріч із ворогом. Ішли тому, що не могли на чужині бути байдужими до недолі свого народу.

Вирушили в похід дві колонни: Волинська під командою ген.-хор. Юрка Тютюнника й Подільська під командою полк. Палія - Сидорянського. Спочатку обидві групи мали успіхи: звільняли в'язнів, роздавали селянам пограбоване збіжжя, розстрілювали комісарів. Та незабаром ворог стягнув більші сили, і під постійним натиском кінноти наші колони мусіли вертатися до кордону. Стероризоване й обеззброєне селянство, позбавлене своїх отаманів, збройно армії не підтримало. Під час походу перейдено 600 кілометрів з безперервними боями, тобто пересічно по 40 клм. денно.

І ось під селом Міньками кіннота Котовського оточує і розбиває вщент Волинську групу, якщо так можна назвати отих нещасних, напівроздягнутих, із обмороженими ногами людей. Коло 500 вояків дісталися до неволі; 359 з них були суджені й приговорені до смерти. Але й перед цівками кулеметів вірні сини України відмовилися перейти на службу до ворога. Козак 6-ої Дивізії Степан Щербак дав таку відповідь: „Від себе й від козаків, яких я знаю, кажу вам: ми знаємо, що нас чекає і ми не боїмося смерти, але до вас служити не підемо! Коли ж ви повбиваєте нас, то знайте, що за нас вам помститься ввесь український народ!"

Засуджених привели й вишикували перед викопаною могилою. Ішли вони гордо. Вже стали наводити кулемети. І знову пропозиція одного з комісарів — покаятися. Тиша. Аж ось із гурту засуджених відразу закричало кілька голосів: „Старшини, козаки! Вмираємо за волю нашого народу, про нас не забуде Україна!" І вслід за цим над тихими морозними полями під Базаром залунав український національний гимн.

Заклекотіли кулемети. Один по одному валилися смертники в братську могилу. Вмирали в обіймах, співаючи „Ще не вмерла", — пише сотник Гриць Рогозний у своєму спогаді „Листопадовий рейд".

Українська нація не сміє забути тих „359", Віру Бабенко, Григорія Чупринку і інших членів Повстанського Комітету, що їхні імена Бог відає.

Коли світ знає Вінницю й Катинь, то мусить знати також Базар. Ще два роки над Дніпром наше селянство збройно боролось із окупантами.

Наші новітні повстанці в часах другої світової війни прийняли історичну, з 1921 року, назву Українська Повстанська Армія. А командир тієї Армії назвав себе іменем поета, що був одним із головних повстанців і згинув за волю. Це — тяглість нашої боротьби, що її одно покоління закінчити переможно не всилі.

Матвій Стахів

КАРПАТСЬКА УКРАЇНА НА ПЕРЕЛОМІ СВІТОВОЇ ПОЛІТИКИ

Проф. д-р Петро Стерчо: Карпато-Українська Держава. До історії визвольної боротьби карпатських Українців у 1918 - 1919 роках. Видання Наукового Товариства ім. Шевченка. Торонто, Канада. Стор. 288. Коштом Братства Карпатських Січовиків.

Проф. Петро Стерчо: Урядова координація операцій мадярських і польських терористів у Карпатській Україні в 1938-1939 рр. Видавництво „Америки". Філядельфія, Па., 1971, стор. 28.

**

Карпатська Україна своєю територією і населенням належить до відносно малих областей України, які довгий час були примушені жити під правним, економічним та політичним оглядом окремим життям (як Буковина, Басарабія, Кубань, Зелений Клин). Проте, вага Карпатської України з погляду новітньої української соборної національної державности і, зокрема, з погляду геополітичного дуже велика. Ця область поза хребтом Карпат відкриває двері Соборної України до Середущої Европи під економічним оглядом, а під стратегічним творить причілок з південного заходу. Ця область уже в передісторичних часах була заселена українським етнічноплемінним елементом, який сягав куди далі в напрямку Дунаю і в Семигороді, ніж це було в новітніх часах. Внаслідок спрямувань політики імперії Київської Руси в інші сторони, вже в християнській добі цієї імперії, Карпатська Україна рано дісталась під владу Угорщини і Семигороду. Здана на власні сили, ця частина українського народу винесла на своїх плечах найтяжчу долю поневолення. Цей край цілком слушно назвав у другій половині XIX стол. Михайло Драгоманов „раненим братом", якому з допомогою повинні прийти здорові брати цілого народу.

Обидві публікації проф. Стерча займаються історією визвольної боротьби цього нашого „раненого брата" в роках 1919-1939. Це доба вже повного видужання цієї вітки українського народу і повного об'єднання національного життя цієї области з життям Соборної України. Ця доба завершена драматичними подіями внутрішнього і зовнішнього положення, які дали основу для утворення наперед автономної державности в рамках Чехо - Словацької Республіки з федеративним статусом, а потім проголошення суверенної республіки під конституційною назвою: Карпатська Україна.

Праця проф. Стерча з цієї доби історії Карпатської України має визначну вартість. Поперше, це піонерська праця, яка поставила собі завданням дати можливо повний образ згаданої доби в житті цієї области. Дотеперішні інші праці займалися лише окремими епізодами з цієї доби. Подруге, ця праця вповні документована, тобто не лише покликається на джерельні публікації та документи, але також наводить ці документи чи то повним текстом, чи рішальними параграфами. Тим то обидві публікації цього історика мають велику цінність для дальших студій як учених, так і студентів.

Особливу увагу на ці праці повинні звернути всі наші активні громадяни, не конче ті, що самі або їхні батьки-матері походять із Карпатської України. Тут, в ЗСА і Канаді, наша громада зацікавлена питанням завнішньої політики своїх нових країн, зокрема їх зв'язку з українською справою. З обидвох праць проф. Стерча читач пізнає залаштункову політику чужих державних діячів з їхніх власних заяв, меморіялів, звітів. Можна переконатися, що часто, здавалося б, мала частина соборної української території грає визначну ролю в політичних концепціях навіть великодержав. Допомога українській справі полягає власне в тому, щоб знати з минулого різні такі концепції і на тій основі вміти відгадати подібні ситуації тепер.

Як видно з дбайливо зібраних джерел і документів обидвох праць нашого історика, в 1919 р. долею Карпатської України займалася не лише чехо - словацька влада, але не менше тодішні світові потуги в Найвищій

(Закінчення на стор. 4-ій)

З НАШИХ БУДНІВ

Мале чи велике чудо?

Було засушливе літо, сонце випалювало на пні хліб і пашу для худоби. В одній, загроженій посухою місцевині, після недільної Богослужби попросив парох парафіян, щоб зібралися по обіді за селом на молебень — просити в Бога дощу. В умовлений час на в умовленому місці зійшлися всі мешканці села, але тільки один малий хлопчина прийшов із парасолею, — щоб не промочитись, коли станеться чудо і зринуть на землю рясні небесні потоки . . .

Кажуть нам, що в наші скомпютеризовані часи чудес не буває, а проте попадаються і серед нашої громади люди, що вірять в чуда вірою малих дітей, одержимих і поетів. До таких, сказати б модним тепер словом — одержимих, ми зарахували б також співредактора журналика „Веселка" і довголітнього голову "Об'єднання Працівників Дитячої, — а тепер ще й Молодечої Літератури, Богдана Гошовського з Торонто. "Цей неструджений сівач доброго зерна на кам'янистій ниві українського дитячого письменства просто одержимий вірою, що йому та його співробітникам пощастить створити чудо — зібрати 100,000 долярів і зорганізувати видавництво дитячих книжок на широку скалю та велику ногу, щось на зразок Гарвардської катедри для малят абощо.

Правда, по деякому часі шановний мрійник, ред. Б. Гошовський, обнизив висоту закладового капіталу видавництва із ста тисяч долярів до 50 тисяч, чим збільшив правдоподібність реалізації чуда до ста відсотків. З рукою на серці (на жаль, не на кишені) скажемо, що якби досі жив, а перед своєю смертю не збанкрутував наш відомий меценат і „король коралика" сл. п. Василь Пуйда, то, мабуть, вже сьогодні ми були б свідками воплочення вище згаданого чуда. Але й добре це, що голова ОПЛДМ належить до того типу мрійників та фантастів, які, задивлені в далекі міражі, рахуються одночасно з т. зв. реалітетами і, не чекаючи чудес, з допомогою добрих, жертвенних людей, роблять, що можуть, для української дітвори вже тепер, сьогодні!

У цьому місці я приєднуюсь до голосів інших колег пера, авторів статтей та рецензентів, що найкращим ювілейним дарунком ОПЛДМ нашим дітям є перевидання дитячої повісти Марка Вовчка „Маруся", за французьким текстом П. Ж. Сталя, котрий-то пан, делікатно кажучи, присвоїв собі твір нашої письменниці, тобто — підписався під ним. Випуском цієї книжки про геройську, козацьку дівчину-Марусю, в прекрасному мистецькому оформленні Мирона Левицького, Об'єднання гідно відзначило 25-річчя своєї діяльности, вшанувало 100-річчя з дня появи першодруку „Марусі", а перш за все дало в руки українським дітям на чужині, поза „Лисом Микитою" Івана Франка, може таки найкращий і найцінніший твір про землю їхніх батьків — Україну. Власне цю книжку треба теж уважати за таке мале, а може й велике чудо, що сталося сто років тому, а тепер об'явилося в повному блиску і красі наново.

Ікер

о. д-р С. Гаюк

ЛЮДИНА РЕАЛЬНОГО ЧИНУ

Рішенням Сенату Українського Вільного Університету Владику Митрополита Мстислава вшановано почесним докторатом. Почесний докторат УВУ, наданий Владиці Митрополитові, це не лише куртуазійний акт збоку Сенату нашого вельмизаслуженого Університету, зумовлений найвищим становищем Владики Митрополита Мстислава в Українській Православній Церкві, але без сумніву це акт, зумовлений авторитетним визнанням невсипущої діяльности Владики і його вкладом в скарбницю української церковно-національної культури.

Народжений у Полтаві, владика Митрополит Мстислав, у світському стані Степан Скрипник, під час визвольної боротьби юнаком вступає в ряди воїнства УНР і в старшинській рангзі працює в штабі Головного Отамана Симона Петлюри, перебувши цілу кампанію від початку до кінця.

Після нашої національної катастрофи разом з військами УНР відходить він на територію новопосталої Польської республіки. І хоч згодом опинився серед рідного українського народу, але, будь-що-будь, в межах чужої державности спочатку, як кожному емігрантові, довелося йому зазнати немало горя. Завдяки своїм здібностям і енергії займає він провідні становища в суспільно-громадському житті, а ще пізніше, як талановитий промовець, стає послом до польського Сейму, де особливо під час польської реакції і насильств над українським народом і його православною вірою мужньо виступає в обороні українського населення Волині і Православної Церкви.

З падінням поверсальської Польщі і окупацією Волині большевицькими ордами Степан Скрипник відходить на захід, в межі німецького новотвору Генеральної Губернії і тут, не зважаючи на втрату дружини, яку у Львові вбили большевики, далі віддано працює на народній ниві.

Та ось вибухає німецько-совєтська війна, починається панічний відступ большевицьких орд на схід і навала із заходу цивілізованих варварів, що замість сподіваного визволення, принесла українському народові море сліз та крови. Степан Скрипник повертається на Волинь і знов розпочинає кипучу національно-громадську діяльність в границях дуже обмежених можливостей. Далі Господь скеровує його стопи до нашого золотоверхого Києва. В час повний небезпеки з усіх сторін, а особливо, коли розпочалася запекла боротьба між автокефалістами — українськими патріотами і автономістами — прихильниками єдности з Московською Церквою, — Степан Скрипник, після поважної надуми, приймає священство і єпископську хіротонію з благословення тогочасного Адміністратора УАПЦ Архиєпископа Полікарпа з рук Владики Ніканора, Архиєпископа Київського і Чигиринського.

Єпископ Мстислав, з титулом Переяславського і вікарія Архиєп. Київського, розгортає кипучу діяльність в розбудові Української Автокефальної Православної Церкви, що було не до вподоби московському автономному духівництву, як і їх протекторам, німецькій окупаційній владі. Це привело до арешту Владики Мстислава Гестапом і вислання його до глухого провінційного міста Прилук з забороною священнослужіння, щоб цілковито відсепарувати його від центру церковного життя і від контактів з українським громадянством. „Тільки втеча німців з України, — як пише історик нашої Церкви проф. Власовський, — поклала край страдництву єпископа Мстислава".

В обличчі смертельної небезпеки перед наступаючими большевицькими ордами кількасоттисячні маси українського народу із своїми єпископами і священством відійшли на захід. Під час цього ісходу, повного драматичних переживань під бомбами, Владика Мстислав не розгублюється, не заломлюється, а, навпаки, скупчує всі свої духові сили для рятування вірних. Особливу енергію виявив він у переломові дні після закінчення війни, коли розпочалася насильна репатріяційна акція. Владика Мстислав, наражуючи в першу чергу на небезпеку себе самого, намагається одержати авдієнцію в Головному Американському Командуванні в Франкфурті, щоб звернути його увагу на несамовитість примусової репатріяції. Годинами вистоював він при брамі Головного Командування в архиєрейській мантії, щоб звернути на себе увагу, щоб добитися авдієнції. Наполегливі заходи Владики Мстислава увінчалися успіхом. Військове командування внаслідок його прохань на деякий час припинило насильну репатріяцію, а вже дальші скоординовані заходи перед сильними світу цього Святійшого Отця Папи Римського, Елеонор Рузвельт та інших спричинилися до того, що справа репатріяції поставлена була в більш законні норми.

Коли наша еміграція опинилася в таборах т. зв. переміщених осіб, негайно розпочалася організація релігійного і культурного життя. Перш за все відчулася дошкульна потреба в богослужбових книгах, особливо в св. Євангелії українською мовою. Владика Мстислав заповнює цю прогалину, видаючи фотографічним способом велике напрестольне Євангеліє, і то в час, коли в зруйнованій війною Німеччині була повна нестача друкарського паперу. За його ініціятивою відбуваються Собори Єпископату УАПЦ, організуються парафії, видаються церковні бюлетені.

Виїзд за океан спочатку до Канади, а згодом до ЗСА дає Владиці Мстиславові ще більші можливості для праці. Особливо в ЗСА Владика Мстислав виявляє кипучу діяльність. Він надхненник створення в ЗСА Митрополії і об'єднання в ній майже всього українського духовенства і парафій, що перед тим жили відокремленим життям. Він спричиняється до набуття церковного осередку в Бавнд Бруку, Ню Джерзі, розпочинає і успішно закінчує побудову величавої Св.-Андріївської Церкви-Пам'ятника. Він благословляє закладини національного цвинтаря, що є тепер справжнім всенародним пантеоном. Він закладає музей, бібліотеку, друкарню. Він, врешті, невсипуще трудиться в усіх ділянках церковної адміністрації, особливо в поліпшенні організації парафіяльного життя та в скріпленні церковно-парафіяльної дисципліни як серед священства, так і серед вірних.

Але чи не найбільш віддано потрудився Владика Мстислав у ділянці видавничій. Перш за все перевидано з Варшавського видання велике Напрестольне Євангеліє, дуже дбайливо підготовлене до друку Українським Науковим Інститутом у Варшаві, директором якого був наш відомий учений і державний муж проф. Олександер Лотоцький. З цього самого видання перевидано і мале т. зв. Требне Євангеліє. Видано Великий Служебник в двох фарбах під остаточною редакцією Науково-Богословського Інституту, що діє при нашій Церкві. Для всіх же вірних, що цікавляться минулим

(Закінчення на стор. 3-ій)

З МИСТЕЦЬКОГО СВІТУ

ВИСТАВКА ТВОРІВ ЮРІЯ БОБРИЦЬКОГО

Відкрита минулої неділі в галерії ОМУА в Ню Йорку невелика (34 експонати) виставка малюнків і рисунків Ю. Борбицького - замітна мистецька подія, немає бо сумніву, що це мистець по плечу найкращим нашим майстром малярства і графіки. Вобрицький—мистець модерний, але того здорового і поміркованого напряму, що перетворює реальність баченого з законами естетики-гармонійно укладених форм і тонацій соковитих, звучних кольорів. Не перестаючи бути реальним, його форми одночасно заграють з елементами абстрактними, створюючи незвичайно широке поле для творчої фантазії мистця. До найкращих його творів належать квіти, з вплетеними в них жіночими постатямими, композиції з надморськими будинками і кораблями та численні рисунки пером, особливо з Венеції.

Останніми роками мистець багато подорожував та виставляв, м. і., у Німеччині й Скандинавії. Ще давніше він брав участь у різних виставках ОМУА, і тепер оце знову пригадався нашій публіці своїми новими творами. Це одна з кращих виставок останніх часів у відновленому приміщенні Об'єднання.

КОСТЮМИ СХОДУ

В Американському Музеї Натуральної Історії (77 вул. і 8 Евню біля Центрального Парку Вест) нещодавно відкрито імпозантну і блискуче зорганізовану виставку „Костюми Сходу". Сюди входять строї Східньої Европи—Балканів, України і Кавказу (чомусь немає Росії), а далі костюми азійських народів—Туреччини, Ірану, Індії, Китаю, Японії, Сибіру й ін. Разом показано понад 200 оригінальних костюмів, зібраних із колекцій музею, приватних власників та представництв різних країн Східної Европи й Азії. На виставці показані два українські костюми, жіночий полтавський і козацький. Експоновані на високих, модерних манекенах, знаменито освітлені, ті костюми виглядають дуже репрезентативно. Вони випозичені музеєм із збірок в Українському Інституті Америки і знаходяться зараз недалико входу ліворуч. Усі костюми понумеровані і пояснення до них подані на спеціяльних стендах.

С. Г.

Свято Василя Стефаника в Толідо

Дня 24-го жовтня в залі Народного дому в Россфорді, Огайо, по полудні Союз Українок 31-го Відділу ім. Олени Завісної своє зібрання в 5-річчя заснования присвятив пам'яті письменника Василя Стефаника. Свято відкрила голова Відділу п-і Л. Йолдас, і вітаючи присутніх, зокрема гостей СУА з Акрону та Ен Арбору, Мічиган, які прибули, щоб спільно вшанувати пам'ять письменника. Свято започаткували українським національним гимном, який відіграла на фортепіяні Мерилін Проць. Всупне слово сказала голова Окружної Ради Союзу Українок Америки з Клівленду п-і Ірина Кашубинська, підкресливши важливість праці відділів СУА на місцях, пересилку грошових датків на допомогу потребуючим лише через централю СУА та важливість дитячих світличок, опіки й виховання наших найменших, бо вони є фундаментом для нашого існування.

„Молитву" з опери „Запорожець за Дунаєм" і в'язанку українських народних пісень відіграла студентка середньої школи Мерилін Проць, яка має добрі здібності, щоб стати піяністкою в будуччині. Реферат про Василя Стефаника виголосила п-і Ірина Гнатчук, яка крім біографії, розповіла про його творчість і переживання під час писання новель і нарисів, та оцінку сучасних йому письменників, як своїх, та і чужих: Лесі Українки, Ольги Кобилянської, Івана Франка та чеського славіста Харини й ін. Слідувало читання двох новель Василя Стефаника: „Сини" і „Побожна" артистки Бранка Кривуцької з Дітройту, яка зворушила спочатку всіх присутніх до сумного переживання, а відтак—до сміху із сльозами на очах. У кінці д-р Р. Василишин висвітлив зразки народних одягів з кількох областей України, а пояснення давала п-і І. Кашубинська. Це вартісне, інтеліґентно проведене свято закінчилось виграшкою кількох вишитих речей, кавою, солодким та обміном думками.

П. Л-а

Канадійське Об'єднання Українських Письменників „Слово" очолив Ю. Стефаник

(Закінчення зі стор. 1-ої)

потребу створення Канадійського відділу „Слова"' справою недискусійною. Із „Словом" в Америці, Европі та Австралії повинна об'єднувати Канадійське „Слово" тільки назва та деякі спільні акції. Форма кожного об'єднання мусить відповідати вимогам і потребам кожної країни. Можна при тому брати собі як зразок міжнародну організацію працівників пера „Пен Клюб", який діє в рямках можливостей даної країни.

Юрій Стефаник відчитав зразковий статут Об'єднання Письменників „Слово", який прийнято як основу для статуту Канадійського об'єднання.

Збори вибрали першу управу Об'єднання Письменників „Слово" в Канаді у такому складі: Юрій Стефаник — голова, Улас Самчук і Марина Антонович-Рудницька — заступники голови, Олег Зуєвський, Яр Славутич, Данило Струк, Володимир Скорупський — члени Управи. Контрольна комісія: Василь Софронів-Левицький, Борис Олександрів й Іван Боднарчук. Збори дали управі право кооптувати, на випадок потреби, додаткових членів управи.

Створення статутової комісії збори доручили голові „Слова" Юрієві Стефаникові. Після короткої дискусії збори закрито.

Вінніпезька нарада духовенства і мирян привітала Архиєпископський Синод

Вінніпеґ.—За ініціятивою Ради українських організацій за Патріярхат Української Католицької Церкви тут відбулася 9 листопада, в залі Централі Українців-Католиків, поширена нарада представників українського духовенства та громадянства. Учасники наради винесли однодушні резолюції в справі відданости синодальним ухвалам та конституції УК Церкви, вирішених на 5-му Архиєпископському Синоді в Римі. Приявні постановили вислати на руки Їх Блаженства Йосифа привітальні резолюції та запевнити моральну і матеріяльну підтримку всім отцям цього конституційно-історичного Синоду.

Доповідь про відбуття 5-го Архиєпископського Синоду зробив голова Ради д-р М. Марунчак, на підставі світової преси та інтерв'ю з учасниками цих історичних подій у Римі. Мабуть жадна інша подія українського життя після другої світової війни не віддзеркалилась в світовій пресі так обширно і чітко, як ці події, що їх започаткував своїм мужнім виступом Блаженніший Йосиф на Папському Синоді в Римі 23 жовтня, і які опісля закінчилися проголошенням соборового комунікату 5 листопада. Дата проголошення відбування Конституційного Синоду в дні І-го листопада 1971 р. є символічною датою нашої історії,—говорив доповідач. Свою доповідь він ілюстрував німецькою, італійською і передусім англомовною пресою Англії, ЗСА та Канади. Події, які відбулися в Римі впродовж двох тижнів, відмежовують окрему епоху історії УКЦеркви та є виявом найкращих зусиль синів цієї Церкви. Події ці так свіжі, що їх велич та далекойдучість важко нам зараз повністю оцінити,—кінчив свою півгодинну доповідь д-р Марунчак.

Після доповіді була низка запитань та виникла позитивна дискусія. Виступали: о. Р. Закревський, о. ред. С. Їжик, о. шамб. Р. Добрянський, о. декан Й. Пуляк, о. диякон М. Трач, о. канцлер Д. Шевчук, представники організацій: п-і В. Бучинська, п-і О. Трач, ред. А. Добрянський, проф. Я. Розумний, проф. О. Каліцінський, д-р Юрій Чубатий, З. Круцько, П. Башук, І. Паркасевич, І. Нестор, Д. Микитюк, інж. А. Качор та інші.

В дискусії вирішено однодушною постановою перевести негайну акцію дару любови та відданости для Блаженнішого Йосифа, голови Постійного Синоду УКЦеркви. Для виконання цього завдання покликано комітет у складі: д-р Юрій Чубатий, о. диякон М. Трач та проф. О. Каліцінський. Цей комітет запросить до співпраці представників усіх парафій та організацій. У резолюціях, між ін. сказано, що „ми висловлюємо своє беззастережне визнання постанов і такий же самий послух Постійному Синодові нашої УКЦеркви під кермою Їх Блаженства Блаженнішого Йосифа".

Д-р Марунчак

Учні школи св. Юра видають газетку „Переможець"

Ню Йорк. — Тричі на рік учні 11-ої кляси Школи-Академії св. Юра на 6-ій вулиці в Ню Йорку видають власну газетку циклостилевим способом, під назвою „Переможець". Одно з чисел, за червень, надіслала колишня редакторка цієї газетки Олена Щумилович, яку тепер вибрали головною редакторкою пропам'ятної книжки — першого випускного року академії. У надісланому числі „Переможця" поміщені описи різних шкільних подій: про виставку праць учнів у березні ц. р., показ мод „Весна в Парижі", що відбувся в тій школі, про роздачу учнівських перстенів, під час якої промовляв о. парох д-р Гавліч, інформація про працю Батьківського гуртка при школі св. Юра, головою якого є п. Зелик, вістки із спортового життя, веселий кутик „Усміхнися" тощо. Поміщено також вістку про „голосування в школі на відповідний титул вчителів", коли п. І. Близняк дістав титул „Т. Шевченка", о. Барнич — титул „Кларка Гейбла", п. Болтер — „Юлія Цезаря", „Айнштайна" — сестра Мартина, ЧСВВ, і т.д. У газетці „Переможець" містять свої матеріяли учні, і всі вони написані гарною українською мовою.

700 ДОЛ. НА РАДІОПРОГРАМУ

Честер, Па. — П'ятиліття існування радіопрограми Організації Укр. Визвольного Фронту в Честері, Па., відзначили в залі Українського Католицького Клюбу товариським бенкетом, з участю о. прот. Мицика від Православної Церкви і о. Липина від Католицької Церкви та багатьох представників майже всіх установ і організацій Честеру й ін. сусідніх міст, де чути ту радіопрограму. Виступав директор радіостанції П. Бродвік, керівник і спікер Радіопрограми ООЧСУ українською і англійською мовами інж. Андрій Забродський та ін. Присутні зібрали 700 дол. на підтримку цієї важливої радіогодини.

ЛЮДИНА РЕАЛЬНОГО ЧИНУ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

своєї Церкви, великим дарунком була монументальна праця проф. Івана Власовського „Нарис Історії Української Православної Церкви" в п'яти томах. Владика Мстислав був надхненником цієї великої праці, він допомагав авторові джерельними матеріялами, створив йому догідні умови для праці, як також знайшов не малі кошти на її видання.

Крім того видано цілий ряд збірників проповідей: проф. Власовського, Владики Володимира, о. Мітрата М. Федоровича, о. Прот. М. Угорчака, як посібники для душпастирів і вірних. Під доглядом Владики видано цілу низку шкільних підручників, немало іншої релігійно-духовної літератури, нотних збірників для богослужень тощо.

Треба ще згадати про щорічне видання календаря-альманаху з багатим богословським, історичним та літературним змістом, як також з докладним шематизмом нашої Церкви та про щомісячне видання офіційного органу „Українське Православне Слово", що виходить під особистою редакцією Владики Мстислава з його статтями на найбільш актуальні теми. Двадцять два річники цього місячника є поважним вкладом в нашу церковно-культурну скарбницю.

Кінчаючи цей короткий огляд громадської і церковної діяльности Владики Мстислава, належить ще сказати про притаманні риси його характеру. Найбільш характерними є його подивугідна працьовитість і наполегливість в досягненні раз поставлених цілей і його повна байдужість до всяких супроти себе випадів. Все це з'єднало йому симпатії нашого громадянства і духовенства, що виявило свою пошану та признання Владиці Мстиславові на останньому Соборі нашої Церкви одноцушним вибором його на митрополичу катедру в ювілейному році відродження Української Автокефальної Православної Церкви.

Відзначено 5-ліття ОЖ ОЧСУ в Гартфорді

Гартфорд, Конн. — В суботу, 29-го жовтня ц.р. місцевий Відділ Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України відзначив в залі УНДому товариською вечіркою 5-ліття своєї діяльности.

Святкування, на які прибуло понад 200 осіб, відкрила голова Відділу Марія Несгерук. Привітавши голову Відділу УККА та представників організацій: ООЧСУ, СУМА, УНДому, бувших вояків УПА, УНСоюзу, УНПомочі і директора вечірньої Парохіяльної Школи при УКЦеркві вона з'ясувала ціль святкувань та сказала, що жіноцтво зорганізоване в рядах ОЖ ОЧСУ, виявилося позитивним творчим чинником в громаді і стало рушійною силою і прикладом для інших організацій. Дальше ведення програми передала містоголові Софії Радьо.

Доповідь про працю і розвиток Відділу впродовж п'ятьох років виголосила бувша наша членкиня Іванка Климовська з Філядельфії, яка крім цього виступала в програмі зі своїм гумористичним скечом в особі п-і Язвинської.

Відтак слідували виступи молодих сумівок і сумівців з народними танками під мистецьким проводом Наді Кравець. Дует Г. Марків і Н. Сметанюк відспівав три пісні. Їхні виступи на різних імпрезах в нашій громаді публіка все радо вітає. Опісля гартфордський квартет в складі: мґр Ірина Салецька, Надя Кравець, Роман Заставський і Володимир Кравець виконав „Пісню про кумів". „Добрі люди" і дві коломийки, чим захопив та розвеселив публіку. Слова до коломийок з різних моментів діяльности Відділу підібрала Софія Радьо.

При кінці програми п-і Н. Титор подарувала для Відділу різьблені образи Тараса Шевченка й Івана Франка, які привезла з України.

Н.П.

Листопадова Академія в Ню Гейвен, Конн.

В неділю 31-го жовтня ц. р., відбулася в залі, при українській католицькій Церкві св. Михайла у Ню Гейвені, Конн., Листопадова Академія.

По внесенні на сцену національних прапорів прапороносцями із місцевих осередків Пласту і СУМА і по відспіванні національних гимнів, відкрив Академію д-р Михайло Снігурович, голова місцевого Відділу УККА. Святочну доповідь виголосив екзекутивний директор УККА, Іван Базарко. В своїй доповіді він накреслив шлях, яким йшли галицькі українці до своєї волі й незалежности, проголошеної Першого Листопада 1918 року. Давши аналізу минулого, доповідач вказав на ті цілі й завдання, які стоять перед українською спільнотою в Америці сьогодня.

Друга частина Академії була виповнена мистецькою програмою, виконавцями якої була місцева молодь. І так: Л. Садовська виконала фортепіянове сольо, старші сумівки з місцевого осередку виконали деклямацію, а пластунки місцевої Станиці — мелодеклямацію. Зоня Козюпа співала в супроводі бандури, А. Висовська і Л. Білас деклямували вірші. На закінчення оркестра місцевого осередку СУМА відіграла в'язанку Стрілецьких пісень. Академію закінчено відспіванням „Не пора, не пора".

По Академії відбулася зустріч доповідача з представниками місцевих організацій. Директора І. Базарка привітав, голова Відділу УККА і попросив його поділитися думками на актуальні справи. При перекусці в гарній товариській атмосфері пройшов вечір.

На зустрічі директор Іван Базарко теплими словами привітав присутню на залі доню покійного полковника Дмитра Вітовського, дружину мґ-ра О. Микетея, які живуть в Ню Гейвені.

Н. Н.

Боффало готується до відзначення 30-ліття відновлення Української Державности

Українська громада міста Боффало готується до зустрічі з головою бувшого уряду відновленої української держави з Ярославом Стецьком, щоб святочно відзначити 30-ті роковини відновлення української державности.

Ці святкування заплановані на день 11-го грудня 1971 р., на годину сьому вечора в приміщенні українського дому „Дніпро" при 562 Дженесі вулиці. Під час чайного прийняття виступить відомий квартет „Верховина" з Торонто під орудою Олени Глібович.

Вечір-Зустріч української боффалівської громади з Ярославом Стецьком, головою бувшого українського уряду відновленої української держави — попередить того ж дня в пополудневих годинах зустріч нашого гостя з представниками федерального, стейтового і міського урядів як також з представниками місцевої преси, радіо і телевізії.

Н. Н.

КАРПАТСЬКА УКРАЇНА НА ПЕРЕЛОМІ СВІТОВОЇ ПОЛІТИКИ

(Продовження зі стор. 2-ої)

Раді Мирової Конференції в Парижі: ЗСА, Британія, Франція і Італія. Чехо-словацьку зовнішню політику провадив президент проф. Т. Масарик разом із міністром зовнішніх справ проф. Едвардом Бенешом. Обидва державники хотіли мати в рамках чехо-словацької держави Карпатську Україну. Для того не мали вони ніякого права, ні „історичного", бо ця наша область ніколи не була в якійсь залежності від Праги, ні „національного", бо в Карпатській Україні не було ніякої чеської чи словацької меншини, щоб її „боронити". Тим то завдання Масарика і Бенеша було важке, щоб переконати членів Найвищої Ради в справедливості своїх вимог щодо прилучення Карпатської України до Чехо-Словацької Республіки.

Масарик і Бенеш у цій справі використали свій вплив наперед своїми науковими зв'язками з експертами великодержав, а через них уже їм було легше досягнути свою мету в Найвищій Раді. За лаштунками цього міжнародного ареопагу вони переконали французький уряд, що Чехо-Словаччина конечно потрібна для Франції, як її вірний сателіт, у противагу до Німеччини. Для свого зміцнення Франція повинна мати ціле коло сателітів проти майбутніх „ревізіоністів" — Німеччини і Мадярщини.

Масарик і Бенеш висунули концепцію Малої Антанти (Чехо-Словаччина, Румунія і Югославія), яка була б збройним раменем Франції і оточувала б з усіх боків Мадярщину, щоб там не відродилася Габсбурзька монархія. Для того Прага мусить мати зв'язок з Румунією через поміст Карпатської України. Використовуючи французьку концепцію відбудови Російської імперії, Масарик і Бенеш переконали Париж, що в цій концепції потрібний зв'язок з цією майбутньою імперією власне через Карпатську Україну також. Масарикові було все одно, чи Західня Україна буде частиною Соборної України в формі УНР, чи частиною Російської імперії в якійсь федеративній формі: в обидвох випадках Прага матиме безпосередній зв'язок з цим комплексом на Сході. Тому Прага не бажала того, щоб Західню Україну забрала Польща, бо тоді цей безпосередній зв'язок Праги із сходом був би перерваний чужими кордонами. Фактично Празі йшлося передусім про чеську промислову експортову експансію на території цього комплексу, а менше про саму Російську імперію чи самостійну соборну Україну.

Офіційно всього цього не могло бути в протоколах нарад комісій і нарад міністрів великодержав та самої Найвищої Ради. Там говорилося іншою мовою. З таємних протоколів нарад міністрів великодержав і комісії „чехо-словацьких справ" маємо тепер можливість побачити виразний образ успіхів акції Бенеша: наради цих органів у справі Карпатської України тривали кілька днів від початку травня до другої половини цього місяця. На цих нарадах Бенеш подав заяву, що Чехо-Словаччина має плян „своєї внутрішньої побудови в формі федерації окремих країн" і що в цій системі також Карпатська Україна („Руська Земля") знайде свою розв'язку з повним забезпеченням. Бенеш підкреслював, що властиво для Праги це ні є ніякий „зиск" мати карпатську країну русинів, бо це „країна дуже бідна" і в кожнім аспекті „запізнена" й „недорозвинена", а її „населення неграмотне". Тим то Прага „мусить вкласти багато грошей" для економічного розвитку цього краю і для його культурного піднесення. Отже, на початку Прага мусить дати своїх урядовців, а щойно в міру виховання і цивілізації краю прийдуть нижчі, а потім вищі урядовці з-поміж русинів.

Таким чином Прага представляла себе не як імперіялістичну владу, а як харитативного добродія. Цікаво зазначити, що тільки державний секретар ЗСА Роберт Лансінг вспоминався за поширення прав Карпатської України в межах ЧСР і гарантії, що русини можуть скаржитися до Ліги Націй у випадку порушення їхніх прав. Проте, інші члени, зокрема міністри Франції і Італії, переконували, що такого права русинам не треба давати, бо Ліга Націй мала б тоді багато урядування.

Прага в своїх економічних розрахунках, щоб використати наземні й підземні багатства Карпатської України для своєї індустрії та посилити свій експорт на схід, була засліплена міражем зиску і не добачила того, що льояльні вимінні економічні стосунки були б для неї лише з Соборною Україною, яка була б більшою ґарантією миру на сході, як паперова Мала Антанта.

Своєю короткозорістю Прага спричинилась до того, що в справі Західньої України набула виключний голос на нарадах міністрів Польща, яка у 1938-39 роках змовилася з Берліном, щоб поділити цілу Чехо-Словаччину.

Дуже цінну працю дав проф. Стерчо про залаштункове порозуміння між Польщею і Мадярщиною щодо скоординованої акції їхніх терористичних відділів проти Карпатської України. В цьому вони мали тиху згоду Берліну. Тоді знову перехрещувались на території Карпатської України інтереси Італії, гітлерівської Німеччини, СССР, Польщі і Мадярщини. В обидвох працях Стерча це зображено в документований спосіб дуже точно і при тому приступно для кожного інтелігентного читача, а не лише для історика. Як помилилася Прага в 1919 році щодо свого власного інтересу, щоб підтримати заходи української дипломатії в Парижі, так помилилися Варшава і Будапешт в своїй акції мати „спільну границю" в 1938-39 рр., переочуючи перспективу, що Берлін по розборі Чехо-Словаччини поглине їх самих.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ГАЛИНА ВАДЯК, довголітня членка Тва „Запорозька Січ", Відділ 342 в Картерет, Н.Дж., померла 10-го жовтня 1971 р. на 81-ому році життя. Покійна народилася 1891 р. в Галичині і стала членкою УНСоюзу в 1923 році. Залишила у смутку сина Йосипа з дружиною Алісою й внуками, дочку Наталку Скірчик. Похорон відбувся 14-го жовтня 1971 р. на цвинтарі Кловер Ліф Парк у Вудбридж, Н.Дж.
Вічна Їй Пам'ять!
о. Петро Мелех, секр.

КАТЕРИНА РИБАК, довголітня членка Тва ім. Ольги Басарабової, Відділ 47 в Бетлегем, Па., померла 19-го жовтня 1971 р. на 77-ому році життя. Покійна народилася 1894 року в Перемишлі, Україна, і стала членкою УНСоюзу в 1931 році. Залишила в смутку синів Михайла, Василя і Петра, дочок Марію й Анну та шістнадцятеро внуків. Похорон відбувся 21-го жовтня 1971 р. на цвинтарі української парафії св. Йос. в Бетлегемі, Па.
Вічна Їй Память!
Анна Гарас, секр.

STEVE ONYSIO, long-time member of the UNA Branch No. 106, St. Nicholas Brotherhood in Chicago, Ill., died on October 21st, 1971 at the age of 58. He was born in 1913 in Chicago, Ill., and became a member of the UNA in 1938. He is survived by his wife Anna, his children and relatives. The family, friends and the UNA community attended the funeral of the deceased on October 23rd, 1971. Interment was in St. Nicholas Cemetery in Chicago, Ill.
106 UNA Branch of St. Nicholas in Chicago, Ill.